

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Вченої ради Інституту
вищої освіти НАПН України
25.10.2021 р. № 12/1

Володимир РЯБЧЕНКО

Положення про порядок присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам в Інституті вищої освіти НАПН України

1. Загальні положення

1. Це Положення про порядок присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам складене на основі Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, затвердженого наказом МОН України 14.01.2016 р. № 13 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.02.2016 р. за № 183/28313) і визначає порядок присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам Інституту вищої освіти НАПН України, основні критерії оцінки їх наукової та/або науково-педагогічної діяльності, а також порядок позбавлення вчених звань.

2. Рішення про присвоєння вчених звань професора та старшого дослідника (далі – вчені звання) науковим і науково-педагогічним працівникам приймається Вченою радою Інституту вищої освіти НАПН України (далі – Інститут).

3. Рішення Вченої ради про присвоєння вченого звання професора працівникам Інституту (зі спеціальністю) приймається з урахуванням відгуків не менше шести працівників Інституту – фахівців, яким з відповідної галузі знань (науки) та спеціальності присуджено науковий ступінь доктора наук, доктора філософії (кандидата наук) та/або присвоєно вчене звання професора.

Рішення Вченої ради про присвоєння вченого звання старшого дослідника приймається з урахуванням відгуків не менше шести працівників Інституту – фахівців, яким з відповідної галузі знань (науки) та спеціальності присуджено науковий ступінь доктора наук, доктора філософії (кандидата наук) та/або присвоєно вчене звання професора, доцента чи старшого дослідника (старшого наукового співробітника).

Якщо в Інституті, в якому працює здобувач вченого звання старшого дослідника, немає:

– достатньої кількості висококваліфікованих фахівців з відповідної спеціальності, то Вчена рада може розглядати питання щодо присвоєння вченого звання здобувачу із врахуванням відгуків фахівців інших вищих навчальних закладів або наукових установ, які відповідають вимогам абзацу другого цього пункту;

– висококваліфікованих фахівців з відповідної спеціальності, то за клопотанням наукової установи, в якій працює здобувач вченого звання, питання щодо присвоєння вченого звання старшого дослідника може розглядати Вчена рада іншого вищого навчального закладу або наукової установи.

4. Рішення Вченої ради про присвоєння вченого звання приймається таємним голосуванням. Засідання Вченої ради вважається правомочним, якщо на ньому присутні не

менше ніж дві третини її членів. Рішення Вченої ради вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше ніж три четверті від кількості членів Вченої ради, присутніх на засіданні. Рішення Вченої ради дійсне протягом одного календарного року.

5. Рішення Вченої ради про присвоєння вченого звання затверджується атестаційною колегією Міністерства освіти і науки України (далі – МОН).

2. Основні критерії оцінки наукової діяльності та/або науково-педагогічної здобувачів вчених звань

1. Вчене звання професора присвоюється працівникам наукових установ:

1) які працюють у наукових установах Національної академії наук та національних галузевих академіях наук, іншого підпорядкування, наукових організаціях, наукових підрозділах закладів вищої освіти на посаді завідувача (начальника) науковим відділом (відділенням, сектором, лабораторією), головного наукового співробітника, провідного наукового співробітника, старшого наукового співробітника або директора, заступника директора, вченого секретаря;

2) яким присуджено науковий ступінь доктора наук;

3) яким присвоєно вчене звання доцента або старшого дослідника (старшого наукового співробітника);

4) які мають:

– стаж наукової та науково-педагогічної роботи не менш як 10 років, у тому числі останній календарний рік на одній із зазначених вище посад;

– навчально-методичні та наукові праці, опубліковані після захисту докторської дисертації у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше трьох публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань;

– сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче B2) з мов країн ЄС або кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), пов'язані з використанням іноземної мови, або не менш як 10 праць, які опубліковані англійською мовою у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань;

5) які пройшли навчання, стажування або працювали у вищому навчальному закладі, науковій (або науково-технічній) установі в країні, яка входить до ОЕСР та/або ЄС, або є (чи були) керівниками/виконавцями проектів, які фінансуються зазначеними країнами, та мають відповідні сертифікати, свідоцтва, дипломи чи інші документи, які це підтверджують;

6) які підготували не менше ніж трьох докторів філософії (кандидатів наук).

2. Вчене звання старшого дослідника присвоюється працівникам вищих навчальних закладів або наукових установ, зарахованих на посади після обрання за конкурсом чи в порядку атестації, зокрема за сумісництвом:

1) яким присуджено науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), доктора наук;

2) які мають:

– стаж наукової роботи не менш як п'ять років на посаді старшого наукового співробітника, провідного наукового співробітника, головного наукового співробітника, доцента, професора, заступника завідувача (начальника) та завідувача (начальника) науково-дослідним відділом (відділенням, сектором, лабораторією), завідувача кафедрою, призначенні на посаді ректора, проректора з наукової роботи, директора, заступника директора з наукової роботи, вченого секретаря, за умови успішної роботи на зазначених посадах не менше календарного року;

– наукові праці, опубліковані після захисту дисертації у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше двох публікацій у

періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus або Web of Science та які мають ISSN-номер, підтверджений на сайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань;

– сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче В2) з мов країн Європейського Союзу або кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), пов’язані з використанням цих мов, або не менш як 10 праць, які опубліковані англійською мовою у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, та не є перекладами з інших мов.

3) які пройшли навчання, стажування або працювали у вищому навчальному закладі, науковій (або науково-технічній) установі в країні, яка входить до ОЕСР та/або ЄС, або є (чи були) керівниками/виконавцями проектів, які фінансуються зазначеними країнами, та мають відповідні сертифікати, свідоцтва, дипломи чи інші документи, які це підтверджують, або взяли участь у роботі не менш як однієї наукової конференції (конгресу, симпозіуму, семінару), проведеної у зазначених країнах.

8. Вчене звання старшого дослідника може бути присвоєно за спеціальністю, яка належить до іншої галузі, ніж галузь, у якій здобувачеві присуджено науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), за умови, що опубліковані наукові праці містять отримані здобувачем нові науково обґрунтовані результати, які у сукупності розв’язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для відповідної галузі знань.

3. Розгляд атестаційних матеріалів

1. Атестація здобувачів вченого звання професора та старшого дослідника, які працюють у наукових установах або у наукових підрозділах вищих навчальних закладів, здійснюється зі спеціальності за профілем їх основної діяльності відповідно до галузей знань і спеціальностей з урахуванням трансформації галузей науки та наукових спеціальностей відповідно до законодавства.

2. Розгляд атестаційних матеріалів здобувачів вчених звань здійснюється Вченою радою Інституту за висновком відділу Інституту, що ініціює присвоєння відповідного вченого звання.

3. На засіданні відділу у присутності не менше ніж двох третин членів відділу заслуховується звіт про наукову та/або науково-педагогічну діяльність здобувача.

За результатами розгляду атестаційних матеріалів відділ:

– готує висновок, яким підтверджуються високий рівень здійснення наукової та/або науково-педагогічної діяльності за відповідною спеціальністю та відповідність здобувача заявленому вченому званню, і передає його ученому секретарю Вченої ради;

– у разі необхідності рекомендує доопрацювати атестаційні матеріали.

Рішення відділу приймається більшістю голосів від складу відділу відкритим або таємним голосуванням (за вибором членів відділу).

Повторно атестаційні матеріали розглядаються на відділі Інституту після доопрацювання.

4. Учений секретар Вченої ради після прийняття Вченою радою рішення про присвоєння здобувачу вченого звання протягом 15 днів оформляє атестаційну справу здобувача вченого звання відповідно до вимог чинного законодавства та надсилає її до МОН.

9. Вчена рада на запити МОН надає додаткову інформацію і матеріали про діяльність здобувача вченого звання, процедуру його атестації.

10. На рішення Вченої ради про присвоєння/відмову у присвоєнні вченого звання здобувач вченого звання протягом двох місяців з дня прийняття рішення Вченою радою може подати апеляцію до Вченої ради або до МОН.

У разі надходження апеляції до Вченої ради формується склад апеляційної комісії, крім випадків, коли апеляція не містить аргументів по суті виявлених недоліків. Апеляційна

комісія формується у складі голови та членів комісії. Рішення щодо утворення апеляційної комісії та затвердження її складу приймає Вчена рада.

Апеляційна комісія готує висновок, який підписується всіма членами комісії.

11. На підставі висновку апеляційної комісії Вчена рада приймає рішення про задоволення або про відмову у задоволенні апеляції.

Якщо апеляцію здобувача вченого звання задоволено, то Вчена рада може прийняти рішення про присвоєння вченого звання та в установленому порядку надіслати до МОН атестаційну справу здобувача вченого звання.

4. Оформлення атестаційної справи

1. Атестаційна справа здобувача вченого звання складається з таких документів:

1) супровідний лист до атестаційної справи здобувача вченого звання;
2) копія першої сторінки паспорта здобувача, засвідчена підписом ученого секретаря Вченої ради;

3) копія свідоцтва про зміну імені, засвідчена в установленому порядку (у разі зміни здобувачем вченого звання імені);

4) рішення Вченої ради щодо присвоєння вченого звання;

5) копії дипломів доктора наук, доктора філософії (кандидата наук), атестатів доцента, старшого дослідника (старшого наукового співробітника) (для здобувачів вченого звання професора), документів про удостоєння відповідного почесного звання або інших нагород (для діячів культури і мистецтв), засвідчені підписом ученого секретаря Вченої ради та скріплени печаткою наукової установи;

6) протокол засідання лічильної комісії;

7) список навчально-методичних праць та/або наукових праць;

8) копія сертифіката, який підтверджує достатньо високий рівень володіння іноземною мовою;

9) довідка з основного місця роботи та витяги з наказів про зарахування на посаду та звільнення з посади додатково для осіб, які працюють за сумісництвом;

10) довідка про науково-педагогічну, наукову діяльність на посадах у вищих навчальних закладах, у тому числі закладах післядипломної освіти, наукових установах.

2. Обкладинки атестаційних справ здобувачів вчених звань оформляються згідно з чинним законодавством.

5. Оформлення та видача атестатів

1. Після затвердження відповідно до законодавства атестаційною колегією МОН рішень вчених рад про присвоєння вчених звань МОН виписує і видає атестати за зразком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656.

2. Атестат, виданий МОН, є документом, який засвідчує рівень професійної кваліфікації науково-педагогічного, наукового працівника при вирішенні питань заняття ним відповідної посади та оплати його праці.

3. Оформлення атестатів здійснюється протягом двох місяців після прийняття рішення атестаційною колегією МОН.

4. Атестати видаються відповідальним особам (ученим секретарям вчених рад) для вручення їх працівникам, яким присвоєні вчені звання.

5. У випадку втрати, знищення або пошкодження виданого атестата про присвоєння вченого звання видається дублікат атестата з новим порядковим номером. Дублікат оформляється у повній відповідності до раніше виданого атестата.

У разі зміни працівником прізвища, імені, по батькові (так само, як і зміни кафедри, галузі професійної діяльності) вилісований атестат обміну і переоформленню не підлягає.

6. Позбавлення вчених звань

1. Позбавлення вчених звань здійснюється відповідно до порядку їх присвоєння.

Питання про позбавлення вченого звання розглядається атестаційною колегією МОН:

– у разі надходження до МОН рішення Вченої ради про позбавлення вченого звання;

– за клопотанням Вченої ради, яка надсилала до МОН документи щодо присвоєння вченого звання;

– у разі виявлення МОН порушення вимог законодавства з питань присвоєння вчених звань;

– відповідно до рішення суду.

2. Для вивчення обставин, пов'язаних з порушенням питання про позбавлення вченого звання, на засіданні Вченої ради із числа її членів утворюється комісія, кількісний та персональний склад якої визначається Вченою радою.

3. У 15-денний строк після розгляду питання про позбавлення працівника вченого звання до МОН надсилаються такі документи:

– рішення (клопотання) Вченої ради про позбавлення вченого звання;

– оригінал протоколу засідання лічильної комісії;

– копії документів про присвоєння вченого звання;

– інші документи, що підтверджують порушення вимог законодавства з питань присвоєння вчених звань.

4. Атестаційна колегія МОН відповідно до законодавства затверджує рішення Вченої ради про позбавлення (позбавляє) вченого звання з урахуванням всіх матеріалів справи і результатів попереднього експертного розгляду.

На підставі рішення атестаційної колегії МОН атестат особи, позбавленої вченого звання, визнається недійсним.

5. Вчена рада на запити МОН надає інформацію, документи і матеріали, необхідні для розгляду питання про позбавлення вченого звання.